

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 53/18

Λουξεμβούργο, 24 Απριλίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-353/16
MP κατά Secretary of State for the Home Department: (Επικουρική
προστασία θύματος παρελθόντων βασανιστηρίων)

Το θύμα παρελθόντων βασανιστηρίων στη χώρα καταγωγής του δικαιούται «επικουρική προστασία», εάν διατρέχει πραγματικό κίνδυνο να μην του παρασχεθεί εκ προθέσεως στη χώρα αυτή η κατάλληλη περίθαλψη για την κατάσταση της σωματικής και ψυχικής του υγείας

Τυχόν απέλαση στη χώρα αυτή μπορεί επίσης να αντιβαίνει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Ο MP, υπήκοος Σρι Λάνκα, αφίχθη στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Ιανουάριο του 2005 για σπουδές. Το 2009, υπέβαλε αίτηση ασύλου με την οποία προέβαλε ότι ανήκε στην οργάνωση του «Απελευθερωτικών Τίγρων του Ταμίλ Ιλάμ» (LTTE), ότι είχε κρατηθεί και βασανισθεί από τις δυνάμεις ασφαλείας της Σρι Λάνκα και ότι, εάν επέστρεφε στη Σρι Λάνκα, θα διέτρεχε τον κίνδυνο να υποστεί περαιτέρω κακομεταχείριση. Οι βρετανικές αρχές απέρριψαν την αίτηση ασύλου του MP και αποφάσισαν επίσης να μην του παράσχουν την επικουρική προστασία για τον λόγο ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι ο MP θα κινδύνευε να υποστεί εκ νέου κακομεταχείριση σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής του.

Μια οδηγία της Ένωσης¹ καθιερώνει τις ελάχιστες απαιτήσεις για την παροχή «της επικουρικής προστασίας» προκειμένου να συμπληρωθεί η διεθνής προστασία που κατοχυρώνεται με τη σύμβαση της Γενεύης για τους πρόσφυγες. Η επικουρική προστασία χορηγείται σε κάθε πρόσωπο στο οποίο δεν αναγνωρίζεται η ιδιότητα του πρόσφυγα, αλλά το οποίο είναι εκτεθειμένο στη χώρα καταγωγής του σε σοβαρή απειλή όπως η θανατική ποινή, τα βασανιστήρια, απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή ακόμη απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση. Όσοι τυγχάνουν της επικουρικής προστασίας λαμβάνουν άδεια παραμονής περιορισμένης διάρκειας. Ως προς τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν τυγχάνουν της επικουρικής προστασίας, ένα κράτος μέλος μπορεί να τους χορηγήσει άδεια παραμονής στο έδαφός του κατά διακριτική ευχέρεια, για λόγους συμπόνιας ή για ανθρωπιστικούς λόγους, εξυπακούεται δε ότι οι υπήκοοι των εν λόγω χωρών δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής.

Ο MP προσέβαλε την απόφαση των βρετανικών αρχών ενώπιον του Upper Tribunal (Ανώτατου Δικαστηρίου, Ηνωμένο Βασίλειο) προσκομίζοντας ιατρικές αποδείξεις από τις οποίες προέκυπτε ότι υπέφερε από τις συνέπειες βασανιστηρίων τα οποία είχε υποστεί στη Σρι Λάνκα και ότι έπασχε από σύνδρομο μετατραυματικού άγχους καθώς και από κατάθλιψη. Το Upper Tribunal επικύρωσε την απόφαση περί απορρίψεως του αιτήματος του MP να υπαχθεί στο καθεστώς της επικουρικής προστασίας, για τον λόγο ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι ο MP εξακολουθούσε να απειλείται στη χώρα καταγωγής του. Εντούτοις, το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι τυχόν απέλαση του MP στη Σρι Λάνκα θα αντέβαινε στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) για τον λόγο ότι ο MP δεν θα μπορούσε να τύχει της κατάλληλης φροντίδας για την αντιμετώπιση των ψυχικών του παθήσεων.

Το κατ' αναίρεση επιληφθέν Supreme Court of the United Kingdom (Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου) υποβάλλει στο Δικαστήριο το ερώτημα αν υπήκοος τρίτης χώρας που υποφέρει από τις συνέπειες βασανιστηρίων στα οποία υποβλήθηκε στη χώρα καταγωγής του,

¹ Οδηγία 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ 2004, L 304, σ. 12).

αλλά ο οποίος δεν κινδυνεύει πλέον να υποστεί τέτοια μεταχείριση αν επιστρέψει σε αυτήν, δικαιούται επικουρική προστασία για τον λόγο ότι οι ψυχικές του παθήσεις δεν θα μπορούν να αντιμετωπιστούν επαρκώς από το σύστημα υγείας της χώρας αυτής.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο φρονεί κατ' αρχάς ότι, κατά το δίκαιο της Ένωσης, ένα πρόσωπο το οποίο υπέστη, κατά το παρελθόν, βασανιστήρια από τις αρχές της χώρας καταγωγής του, αλλά το οποίο δεν διατρέχει πλέον τέτοιον κίνδυνο σε περίπτωση επιστροφής του στη χώρα αυτή δεν δικαιούται, εξ αυτού και μόνον του λόγου, επικουρική προστασία. Το καθεστώς της επικουρικής προστασίας αποσκοπεί στην προστασία του ατόμου από τον πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης σε περίπτωση επιστροφής του στη χώρα καταγωγής του, πράγμα που προϋποθέτει ότι υφίστανται σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι ο ενδιαφερόμενος, εάν απελαυνόταν στη χώρα αυτήν, θα διέτρεχε έναν τέτοιον κίνδυνο. Τούτο δεν συμβαίνει όταν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρηθεί ότι η σοβαρή βλάβη την οποία υπέστη κατά το παρελθόν δεν θα επαναληφθεί ή δεν θα εξακολουθήσει.

Εντούτοις, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η υπό κρίση υπόθεση αφορά υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος όχι μόνον υπέστη, κατά το παρελθόν, βασανιστήρια από τις αρχές της χώρας καταγωγής του, αλλά ο οποίος, ακόμη και εάν δεν διατρέχει τον κίνδυνο να υποστεί εκ νέου τέτοιες πράξεις σε περίπτωση επιστροφής του στη χώρα αυτή, υποφέρει, ακόμη και τώρα, από τις σοβαρές ψυχολογικές συνέπειες των βασανιστηρίων αυτών που υπέστη, εξυπακουμένου ότι, κατά τις δεόντως γενόμενες ιατρικές διαπιστώσεις, οι συνέπειες αυτές θα επιδεινωθούν σημαντικά, με τον σοβαρό κίνδυνο να αυτοκτονήσει ο υπήκοος αυτός, εάν απελαθεί στη χώρα του.

Το Δικαστήριο τονίζει ότι η οδηγία περί του καθεστώτος της επικουρικής προστασίας πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χάρτης). Ο εν λόγω Χάρτης προβλέπει ρητώς ότι, όταν τα δικαιώματα που κατοχυρώνει αντιστοιχούν σε αυτά που κατοχυρώνει η ΕΣΔΑ, η έννοια και η εμβέλεια των δικαιωμάτων αυτών είναι ισοδύναμες.

Σε συμφωνία με την πρόσφατη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Δικαστήριο φρονεί ότι ο Χάρτης πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η απομάκρυνση υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος πάσχει από ιδιαιτέρως σοβαρή ψυχική ή σωματική πάθηση συνιστά απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση εάν η απομάκρυνση αυτή συνεπάγεται πραγματικό και αποδεδειγμένο κίνδυνο σημαντικής και ανεπανόρθωτης επιδεινώσεως της καταστάσεως της υγείας του.

Το Δικαστήριο αποφαινεται επομένως ότι αντίκειται στον Χάρτη η απέλαση υπηκόου τρίτης χώρας από κράτος μέλος οσάκις η απέλαση αυτή θα κατέληγε, κατ' ουσίαν, να επιδεινώσει σημαντικά και αμετάκλητα τις ψυχικές διαταραχές από τις οποίες πάσχει, ιδίως όταν, όπως εν προκειμένω, η επιδείνωση αυτή θα έθετε σε κίνδυνο την ίδια την επιβίωσή του.

Εντούτοις, δεδομένου ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν κρίνει εν προκειμένω ότι αντιβαίνει στην ΕΣΔΑ τυχόν απέλαση του ΜΡ στη Σρι Λάνκα, το προδικαστικό ερώτημα δεν αφορά την προστασία από την απομάκρυνση, αλλά το ζήτημα κατά πόσον το κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται να παράσχει το καθεστώς επικουρικής προστασίας βάσει της οδηγίας στον υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος βασανίστηκε από τις αρχές της χώρας καταγωγής του και ο οποίος υποφέρει από σοβαρές ψυχολογικές συνέπειες που θα μπορούσαν να επιδεινωθούν σημαντικά, με τον σοβαρό κίνδυνο να αυτοκτονήσει, σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα του.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το γεγονός ότι η απομάκρυνση υπηκόου τρίτης χώρας αντιβαίνει στην ΕΣΔΑ σε εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει ο κίνδυνος βλάβης λόγω ανυπαρξίας της κατάλληλης θεραπευτικής αγωγής στη χώρα καταγωγής του υπηκόου αυτού δεν συνεπάγεται ότι πρέπει να του επιτραπεί η διαμονή σε κράτος μέλος δυνάμει του καθεστώτος της επικουρικής προστασίας.

Το Δικαστήριο καταλήγει ότι, ακόμη και εάν η αιτία της παρούσας καταστάσεως της υγείας του υπηκόου τρίτης χώρας – ήτοι τα βασανιστήρια που υπέστη από τις αρχές της χώρας καταγωγής κατά το παρελθόν – αποτελεί κρίσιμο στοιχείο, η σοβαρή επιδείνωση της καταστάσεώς του δεν

μπορεί να θεωρηθεί, αυτή καθ' εαυτήν, ως απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση επιβληθείσα στον υπήκοο στη χώρα καταγωγής του.

Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία του και αποφαινεται ότι ο **κίνδυνος επιδεινώσεως της καταστάσεως της υγείας υπηκόου τρίτης χώρας δεν αρκεί προκειμένου να δικαιολογηθεί η παροχή επικουρικής προστασίας εκτός αν απορρέει από την εκ προθέσεως άρνηση χορηγήσεως ιατρικής περιθάλψεως.**

Κατά συνέπεια, το **Supreme Court** θα πρέπει να εξετάσει, υπό το πρίσμα όλων των πρόσφατων και κρίσιμων στοιχείων (ιδίως δε των εκθέσεων διεθνών οργανισμών και μη κυβερνητικών οργανώσεων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου), εάν, εν προκειμένω, ο **MP** ενδέχεται να εκτεθεί, σε περίπτωση επιστροφής του στη χώρα καταγωγής του, σε κίνδυνο να μην του παρασχεθεί εκ προθέσεως η κατάλληλη περίθαλψη για την αντιμετώπιση των σωματικών ή ψυχολογικών συνεπειών από τα βασανιστήρια που υπέστη από τις αρχές της χώρας του.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582